

© ANNE VANDENBOSCH

NIEUWE GEURREDUCERENDE MAATREGELLEN

Op 16 augustus verscheen een omzendbrief van minister Schauvliege met een omschrijving van milderende maatregelen voor geur afkomstig van bestaande varkens- en pluimveestallen. Deze omzendbrief wordt sinds 1 september gebruikt om (her)vergunningsaanvragen te beoordelen. – *Eva Brusselman & Peter Demeyer, ILVO*

Technologie en Voeding - Agrotechniek

In opdracht van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) maakte het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) een literatuurstudie op over maatregelen die kunnen leiden tot verminderde geuremissies uit stallen en tot een daling van de geurhinder (www.ilvo.vlaanderen.be/milieutechniek/refmil). De literatuurstudie geeft een overzicht van het onderzoek dat internationaal is uitgevoerd rond maatregelen die relatief eenvoudig en zonder grote investeringen toegepast kunnen worden in bestaande stallen. Duurdere maatregelen, zoals het gebruik van luchtwassers, werden niet opgenomen in de studie. Het onderzoek leidde tot een uitgebreid rapport met de conclusie dat er heel weinig cijfermateriaal voorhanden is over de effectiviteit van de maatregelen. De beschikbare informatie liet echter wel toe om een inschatting te maken van het geurreducerend potentieel van de

maatregelen. Hiervoor werd een beroep gedaan op een groep experts van ILVO, UGent en de administraties Leefmilieu en Landbouw, aangevuld met geur- en sectordeskundigen. De omzendbrief kwam uiteindelijk tot stand na intensief overleg tussen het kabinet Leefmilieu, de betrokken administraties, wetenschappers en de landbouwsector. Dit artikel biedt een overzicht van de maatregelen die weerhouden werden in de omzendbrief en van toepassing zijn op varkensstallen. De maatregelen voor pluimveestallen worden in een volgende editie besproken.

.....
Bij matige geurproblemen zal het standaardpakket van algemene maatregelen worden opgelegd.
.....

Algemene en bijkomende maatregelen

De maatregelen werden opgedeeld in maatregelpakketten en kunnen aldus opgelegd worden in vergunningen. De maatregelen werden in de omzendbrief ingedeeld in 2 groepen: de algemene en de bijkomende maatregelen. De algemene maatregelen zijn maatregelen die te maken hebben met goede managementpraktijken. Ze zijn in de meeste gevallen relatief eenvoudig toepasbaar. De bijkomende maatregelen gaan verder dan goede managementpraktijken en vergen een zekere investering van de landbouwer. Bij matige geurproblemen zal het standaardpakket van algemene maatregelen opgelegd worden. Bij grotere geurproblemen zal naast het standaardpakket ook één of meerdere bijkomende maatregelen opgelegd worden.

Standaardpakket Optimaliseren van het ventilatiesysteem; intensief en regelmatig

reinigen van de stal bij *all-in/all-out*-systemen; voederen volgens de behoeften van de dieren; goed brijvoedermanagement, indien van toepassing; voederverliezen beperken en ze regelmatig verwijderen.

Bijkomende maatregel (in de stal)

Beperken van de mestverblijftijd in de stal.

Bijkomende maatregelen (buiten de stal)

Kadaverkoeling; de ventilatie-uitlaat verhogen; aanleggen van een windsingel.

Optimaliseer je ventilatiesysteem

Bij varkensstallen leidt overmatige ventilatie in regel tot meer emissies en dus ook tot een hogere geuremissie. Overmatig ventileren leidt daarenboven tot energieverspilling en kan aanleiding geven tot te hoge luchtsnelheden in de stal die nefast zijn voor de dieren. Een geoptimaliseerd ventilatiesysteem kan deze negatieve invloeden vermijden.

Het is van groot belang dat het ventilatiesysteem goed onderhouden wordt. Een onderhoudsbeurt van de onderdelen van het ventilatiesysteem in de stal is nodig na elke productiecyclus. De onderdelen aan de buitenkant van de stal moet men minstens eenmaal per jaar reinigen. Stof speelt immers een belangrijke rol bij het verspreiden van geurcomponenten. Overtollig vuil en stof moeten verwijderd worden aan de in- en uitlaat van de ventilatiekokers en in de luchtkanalen zelf. Als de ventilator afschermkleppen of luiken heeft, moet je die ook worden reinigen. Ook meetwaaiers onder de ventilator of in de smoorunit moeten worden schoongemaakt.

De regelapparatuur is het hart van het ventilatiesysteem. Indien de temperatuursensoren niet goed werken, zal ook het ventilatiesysteem niet werken zoals het hoort. De temperatuursensoren in de stallen moeten daarom jaarlijks gecontroleerd.

Hoe je je ventilatiesysteem kan optimaliseren en de regelapparatuur kan controleren, wordt beschreven in een standaardprocedure die je eenvoudig kan downloaden via www.ilvo.vlaanderen.be/milieutechniek/refmil.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure (zie kader), bijhouden van een logboek.

Reinig je stal grondig na elke ronde

Mest en natte voeding op de rooster of vloer moeten na elke ronde uit de stal verwijderd worden. De intensieve reiniging van een stalsysteem kan je in verschillende acties onderverdelen: de voorbereiding, het inweken, het afspoelen, het tussentijds drogen, de ontsmetting, en eventueel het naspoelen met niet-gecon-

STANDAARDPROCEDURE

Voor veel van de maatregelen geldt als uitvoeringsvoorwaarde de opmaak van een standaardprocedure. Belangrijk is dat de standaardprocedure wordt opgesteld op stalniveau. De toepassing van de standaardprocedure moet voor bepaalde maatregelen ook genoteerd en bijgehouden worden in een logboek. De standaardprocedure en het logboek moeten op elk moment ter beschikking gehouden worden van de toezichthouder.

Er hoeft geen standaardprocedure of logboek opgemaakt te worden als de vereiste informatie al is opgenomen in een ander lastenboek of bijgehouden wordt in het kader van andere regelgeving (bijvoorbeeld de mestwetgeving). Er zijn voorbeelden van de verschillende standaardprocedures en logboeken beschikbaar op www.ilvo.vlaanderen.be/milieutechniek/refmil, doorklikken op 'Milderende maatregelen voor geuremissies' en vervolgens klikken op de betreffende maatregel.

In specifieke gevallen en bij akkoord van de vergunningverlenende overheid kan men afwijken van de beschrijving van de maatregelen, zoals in deze tekst weergegeven, of van de standaardprocedures die ter beschikking gesteld worden op de website van ILVO.

Een onderhoudsbeurt van de onderdelen van het ventilatiesysteem in de stal is nodig na elke productiecyclus.

tamineerd water. Een gedetailleerde beschrijving van de reinigungsstappen kan je vinden in het voorbeeld van de standaardprocedure op de eerder genoemde website (zie kader). Het is bovendien heel belangrijk dat de stal volledig uitgedroogd is alvorens een nieuwe productiecyclus wordt opgestart. Bij varkens wordt deze maatregel in de omzendbrief enkel opgelegd bij *all-in/all-out*-systemen.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure, bijhouden van een logboek.

Voeder de dieren enkel wat ze nodig hebben

De behoefte van varkens aan aminozuren en mineralen daalt naarmate de varkens ouder worden. Fasenvoeding, met telkens een dalend ruweiwitgehalte, zal daarom resulteren in minder voederverliezen, minder kosten, minder nutriënten in de mest en minder gasvormige emissies. De behoefte van de dieren hangt bovendien af van het geslacht van het dier. Daarom is een gescheiden opfok aan te raden.

Een landbouwer voldoet aan deze maatregel als hij zijn dieren erkend laageiwitvoeder geeft. Erkend laageiwitvoeder is te vinden bij fabrikanten en zelfmengers die deelnemen aan het convenant betreffende laageiwitvoerders. Ze kunnen een attest van de geleverde voeders bezorgen.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure, bijhouden van attesten van de geleverde voeders.

Let op met brijvoeder

Bij de productie van brijvoeder worden soms bijproducten gebruikt die kunnen leiden tot geurhinder. Een goed brijvoedermanagement kan echter eventuele

emissies. Beperk voederverliezen door de voedersystemen dagelijks te checken op gebreken. Los eventuele gebreken zo vlug mogelijk op. Door gemorst voeder dagelijks te verwijderen, kan je bijkomende geuremissies vermijden.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure.

Beperk de mestverblijftijd

Hoe langer de mest in de stal blijft, hoe groter de geuremissie. De mestverblijftijd in de stal mag niet langer zijn dan 2 maanden. Mest kan uit de stal verwijderd worden door deze af te voeren naar een vergistingsinstallatie of een andere mestverwerking. Mest kan ook worden

de geurpluim het grondniveau bereikt. Een schouw die tot minimaal 1,5 m boven de nok komt, moet men monteren op alle ventilatie-uitlaten van de stal en mag niet uitgerust zijn met een pet. Deze maatregel is alleen van toepassing als er potentiële gehinderden zijn op minder dan 200 m van de stal.

Acties Installatie van een schouw.

Leg een windsingel aan

Een windsingel zorgt voor een verticale atmosferische menging van de stallucht met omgevingslucht waardoor verdunning optreedt. Stofdeeltjes worden door de planten voor een deel uit de lucht gefilterd. Door de val van de windsnelheid na de windsingel zal ook een deel van de stofdeeltjes worden afgezet. De windsingel heeft bovendien een sociaalpsychologisch effect. Het kan de relatie tussen omwonenden en de landbouwer verbeteren door de hoge zichtbaarheid van de maatregel. De omzendbrief bepaalt dat er een uitvoeringsplan van de windsingel moet worden opgemaakt. Men moet de windsingel aanleggen volgens dat plan en tussen het bedrijf en de zone waar de geurhinder optreedt. De afstand tussen de windsingel en de stallen mag maximaal 15 m bedragen. Windsingels moeten bestaan uit 3 rijen planten met – bij voorkeur – eerst een rij struiken, daarna een rij coniferen en daarna een rij loofbomen van hardhout. De planten moeten kruiselings staan om grote openingen in de windsingel te vermijden. Als planten uitvallen, moet je ze vervangen door nieuwe.

Kort na de windsingel treedt er een zone op met potentieel hogere geurconcentraties. Deze maatregel mag daarom niet toegepast worden als er zich potentiële gehinderden bevinden op minder dan 100 m van de windsingel.

Acties Opmaak van uitvoeringsplan, windsingel aanleggen, uitgevallen planten vervangen. ■

[In de volgende editie van Management&Techniek bespreken we de geurreducerende maatregelen voor pluimveestallen.](#)

Mest en natte voeding op de rooster of vloer moeten na elke ronde uit de stal verwijderd worden.

geuroverlast binnen de perken houden. Sla daarom brijvoederproducten die onaangename geuren verspreiden op in een afgesloten systeem. Vermijd te lange bewaartijden, maar ook het gebruik van snel bederfelijke producten. Droge brijproducten krijgen de voorkeur. Gebruik liever producten die homogeen blijven zonder mengen. Vermijd morsen bij het bereiden van het brijvoeder en ruim eventueel gemorst voeder onmiddellijk op. Reinig ook steeds de brijvoederkeuken goed.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure.

Beperk voederverliezen en ruim ze op

Gemorst voeder in een varkensstal is een bron van nutriënten voor bacteriën en kan aanleiding geven tot bijkomende geur-

overgepompt naar een gesloten opslag op het bedrijf.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure, bijhouden van een logboek.

Kadaverkoeling

In afwachting dat kadavers door een daarvoor erkend organisme worden opgehaald, moeten ze zo vlug mogelijk worden overgebracht naar een gekoelde ruimte die afgesloten is van de lucht. De temperatuur in die ruimte mag maximaal 7 °C bedragen.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure.

Verhoog de ventilatie-uitlaten

Een verhoogde ventilatie-uitlaat of schouw, zorgt ervoor dat de geurpluim zich in een groter luchtvolume kan mengen alvorens